

Ціна прим. 25 сот.

Należytość poczta
opłacona ryzałtem.

Народня Справа

Український тижневий часопис.

Ч. 7. (20).

Львів, дня 24. лютого 1929.

Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боймів 4. — — — — Телефон 30—13.

Наші колядники.

Цей образок малих колядників дістали ми з Костополя на Волині, з такою дописовою:

Перший раз у нас в Костополі цього року гутувалися діти: малі хлопці і дівчатка і ходили колядувати на користь місцевої читальні „Просвіти“. Завдяки Миколі Трофимчукові, скарбникові читальні, ці діти дуже поважно вайнялися колядою і з гордістю заявляли в кождій хатині, що йдуть колядувати на читальню, а «єдин здивований і зацікавлений господар, слухаючи гарних українських колядок, і довідавшись на яку ціль іде їх колядка, з пошаною доклав ще пару грошей до того, що мав дати.

Багато праці доклав і п. Пилип Лашук, бувший учитель, котрий хоч сам живе в клопотах з тяжкої праці рук, не жалував труду і часу і навчав дітей гарних українських колядок. Діти заколядували 57 зол. котрі віддали на руки скарбника читальні, а свого опікуна, Миколі Трофимчука. Місцеве селянство прихильно віднеслося до наших малих колядників і складало їм щиру подяку в кождій хатині. Колядували слідуючі діти: Ганна Захарчук, Настуня Токарська, Надія Оліксичук, Настуня Шимчюк, Івана Трофимчук, Грицько Мельник, Олексій Коврижук, Мефодій Трофимчук, Петрусь Левчук, Михалко Середа, Василь Шимчюк, Петрусь Оліксенко, Олексій Кондратюк.

Щастя Боже, кохані діти в вашій праці, щира подяка Вашим батькам, а також п. Миколі Трофимчуку і п. Пилипу Лашуку. А Вам всім, маленькі громадяне, бажаємо й надалі сили і завзяття на тій дорозі на котру Ви вийшли в Европе Свято Народження Христогла з співами і веселими личками, а дорога та веде до великої ясної цілі, до щастя і кращої долі нашого народу і цілого рідного краю.

Від якого селянина.

37 запомог по 120 золотих.

Кому признаємо 37-у
запомогу?

Михайло Іваничкій Гальчин,
Лісківського пов. Ліско, був пе-
ликом в 1928 р., а дня 31
різдав 850 з. на дальшу

передплату. Корова згинула 8 лю-
того 1929.

Тому, що цей передплатник в
ден випадку був більше, як мі-
сяць, передплатником „Народної
Справи“, признаємо запомогу 120

Кому не признаємо
запомоги?

П. Микола Дащавський, Козьова
пов. Сколе заплатив 15 листопада
2 зол., отже був передплатником
до 15 січня, а потім передплати

В польськім сеймі у Варшаві
приготовляється закон, після якого
всі незареєстровані інваліди будуть
можти зареєструватися та жадати
інвалідської ренти.

Пізніше повідомимо, як і
ба буде реєструватися.

— о —

Інваліди зможуть ще
зареєструватися.

В польськім сеймі у Варшаві
приготовляється закон, після якого
всі незареєстровані інваліди будуть
можти зареєструватися та жадати
інвалідської ренти.

Пізніше повідомимо, як і
ба буде реєструватися.

— o —

НЕ ДАРУЙМО КОРШМАМ

Наш народ розпочав боротися з страшним ворогом, з горівкою. Однак дотепер боремося більше словом і письмом, а дуже мало ділом.

Приміром перед святами Різдва майже всі наші газети помістили заклик „Рідної Школи“, щоби гроши замість на алькоголь — зложити на „Рідну Школу“.

Товариство „Рідна Школа“ видрукувало гарні протиалькогольні карти, котрі всім таким жертвовавцям висилали на памятку, а крім того імена їх оголосувала в часописах.

Ціль дуже гарна і висока. Але мало хто відрікся горівки і викупив таку карту.

Знаходимо в газеті імена лише кількох селян і робітників і кілька-нацією інтересантів та священиків. А решта, великий загал остався байдужим, так що „Рідна Школа“ мабуть більше видала грошей на кошти друку тих протиалькогольних карт, як за них зібрала. Хотя як я завжди шукав між іменами тих жертвовавців, міг я на велике здивування найти зaledво одно — два імена когось з наших послів. Віходить, що навіть ці вибранці народу злегковажили собі так цінний кліч таї важкої установи. Також дуже мале число нашого духовенства переняло цею ідеєю, а так чайже не повинно бути. Священство, інтелігенція, посли повинні бути приміром своєму народові і вони перші покликані такі благородні діла сповнити.

А тепер погляньмо на село. Майже в кождім селі богато гуртків ходило з колядою на „Рідну Школу“. Але та коляда, як читаємо в діяльностях, дуже часто була на Іцка, Мошка, Сруля і Лейзора. Приміром в Жабю, лише один гурток ходив в коляді тверезий, не пив ніяких алькогольних напоїв і виколядував на „Рідну Школу“ більшу квоту, а

решта, коли собі пригадати, аж сором робиться і жаль стискає. Самі колядники оповідали: В того господаря випили 10 літрів горівки, в іншого 15 літрів, а в декого аж 25 літрів горівки і ще пару бочок пива.

А спітаймо скільки дав той господар на „Рідну Школу“? 1 зол., 2 зол., 3 зол., а найвище 5 зол. — звучить відповідь.

Так було в Жабю. Про інші села не знаю, але мабуть не богато лішче. От Красноїля. Село уходить за свідоме, а робить один господар весілля, на яке купує 70 літрів горілки і 20 бочок ліва. Гости повіввалися та бігали з голими головами по морозі, а один, не знаючи, що робить, зайшов піаній аж на третє село Криворівню.

Скаже деято, що це виймок. Але таких виймків чимраз більше і такі виймки другі люди собі на ганьбу наслідують. Бачимо, що мало є перевести противореччі — плебісцит (голосування). І Красніля і Жабе і Криворівня і інші села такі плебісцити попереводили успішно, але коршми повносили рекурси і коршми поки що „урядують“ даліше, а навіть неодин, котрий голосував проти коршми, іде до жида і просить: продай горівки. Чи має такий чоловік якийсь характер, встиг та честь?

Оце, що я тут написав, є дуже сумне, і кожного широго українця повинно соромом палити, та на жаль правдиве. І кождий з нас повинен над цею справою добре застановитися. Бій з алькогolem мусимо звести, але бій побідний. Ні в однім нашім селі не сміє бути коршми, ні один наш громадянин не сміє бути горівкою затроєний. Та щоби це осягнути треба нам більш сталого характеру, більш сили волі та послідовності. Перед і провід в цім наступі на горівку повинно вести наше священство і інтелігенція та свідомі селянє, а весь наш народ повинен поступити за ними ла-

бою. Один другого відтягаймо від коршми, жінка чоловіка, брат — брата, сусід — сусіда, знайомий — знайомого. А де найдеться така непросипенна пяниця, погорджати таким та оминати як якусь заразу. Ціле село повинно такого оминати і нічого з ним не мати, доки не перестане пити. Просить хтось на весілля, чи на хрестини, чи на свята, кажіть: — „Буду, але як у тебе не буде горівки“.

Коли так всі зробимо і не будемо пити, то і без голосування коршма впаде, тоді аж відродимося і добудемо, чого домагаємося. Бо власті і зломитися може від навали лише сильний дуб, а зіяти і зогнити лише нікчемний бодяк.

Хто хоче бути народом і мати країну долю, мусить бути тверезий, щоби вмів її здобути та знати використати.

Написав Микола Крижанівський

Що в світі чувати?

В останнім тижні політика наче завмерла,

а то з причини небувалих морозів і сніговій у цілій Європі та в північній Америці. Через морози й сніжниці устав усякий рух і неправильно доходять зі світу всякі депеші, бо ні телеграф, ні телефон, ні наявіть радіо добре не справується. Люди сидять застрашені тими збитками природи і зачинають обчисляти

величезні шкоди,

які накоїв мороз у всіх державах. Найбільше потерпіли залізниці, бо майже всі застягли в снігу. Потріскали шини, попсувалися льокомотиви, трапляється багато залізничних нещасть. Польське міністерство залізниць обчислює, що дотепер страждали через морози

50 міліонів золотих.

Великі втрати мають також купці і промисловці,

раз тому, що через здергання руху поїздів не можуть везти товарів, а по друге, в останніх двох тижнях майже ніхто нічого не купує, хиба конечні річі для прохарчовання і паливо. Але всюди

палива брак,

головно дается це в знаки більшим

містам, які не мають запасів дров ані вугілля. Хоч вугіль в краю є, але немож його довести і тому міста мерзнут.

В Польщі найбільше бідує Варшава, Лодзь і Львів. Про цей брак доносять і з других країв, приміром пишуть, що

Відень без вугілля,

а несовіні люди, які сковали трохи вугілля, продають його лише за високу ціну.

Про величезні шкоди доносять з Англії, з Франції, з Швейцарії, навіть з Балканів, де звичайно була тепла зима, а тепер так, як у нас. Всюди перерваний рух, застій у торгові і промислі.

Можна сказати, що ця зима дуже відіб'ється [на бюджетах різних держав, але чи вони поважуються накладати на людей нові податки? Думаемо, що ні, бо всі однаково діткнені нещастям і всі мають великі втрати, а чи ненайбільше селянин! Мусять собі панове політики радити інакше.

З звичайної політики довідуємося кілька не дуже важливих речей. Пишуть, що

Троєцій нарешті вийшов з Росії і прибув з жінкою і з дітьми до Царгороду, а звідси має по-

Читання з історії

України.

(Далі)

Як князь Володимир охрестив Русь-Україну і яке значіння мала ця подія в нашій історії.

Ми вже писали, що як Володимир впорядкував свою велику державу, задумав скасувати поганство й завести на Україні християнство, бо знат, що християнська віра піднесе культуру народу й держави та зближить її з тодішньою найкультурнішою державою, з Грецією.

Як усякі двірські звичаї та способи володіння, так і віру задумав Володимир приняти з Греції, з Царгороду. Хоча певно й другі християнські держави радили Володимирові, щоб він приймив християнську віру іншого обряду, то таки Володимирові була найближча Греція, і звідси було найвигідніше спровадити перших священиків і епископів на Україну.

Уже й перед Володимиром було в Київі кілька князів, що визнавали християнську віру таї була в Київі вже за князя Ігоря, то є Володимирового діда, одна церков: св. Іллі. Християнином був князь Аскольд, потім княгиня Ольга була християнкою, а певно й деякі багаті купці, що часто їздили в Царгород, прийняли віру християнську. Та перед Володимиром ніодин князь не чувся

на силах охрестити цілий народ, на всіх землях тодішньої нашої держави. Аж перший Володимир взявся до цого діла й то в двох цілях: перше, щоби тісніше заприязнитися з сильною ще тоді грецькою державою й разом з нею ставити чоловіком сусідам зі сходу таї із заходу, а друге, щоби піднести культуру, а тим самим і силу народу і держави.

Яким чином Володимир охрестив усієї народ?

Володимир попросив сестру грецького цісара — імператора Василія, Анну, щоби вийшла за нього замуж. Через таке подружжя з сестрою наймогутнішого тоді цісаря хотів Володимир придбати собі й своїй державі більше поваги. Цісар сказав, що позволить сестрі вийти за Володимиром, як він поможе втихомирити збунтовані грецькі війська, що саме тоді збунтувалися чогось проти свого цісаря, і як охреститься... Володимир послухав, охрестився в Київі, зібрав військо й здусив грецький бунт, — та грецький цісар не захотів таки видати за нього сестру. Тоді Володимир здобув місто Корсунь, грецьку кольонію над Чорним морем. Цісар налякався, що Володимир піде на Царгород, тож намовив таки свою сестру Анну, щоби вийшла за Володимира.

Анна поїхала до Володимира і він таки в Корсуні взяв з нею слоб.

Охрестившися, Володимир запросив з Царгороду митрополита й священиків до Київа і просив їх хрестити людей. Вони хрестили на-

рід в Дніпрі. Матері й батьки держали дітей на руках і стоючи по пояс у воді, приймали хрест. Охрестивши народ у Київі, казав священикам їздити по всіх землях держави і хрестити людей. Сам поїхав на Волинь, а з ним епископ, який хрестив і тут людей над ріками.

Рівночасно казав Володимир инищти деревляні й камяні ідоли (постаті) давніх поганських богів, найбільше було ідолів Перуна й Світоглода, іх казав Володимир палити, або кидати в Дніпро та в інші ріки. Недавно знайдено в деяких річках, приміром в Збручі, кілька таких божків з каменя. Натомісі почав Володимир будувати церкви не тільки в Київі, але й по інших містах. Найславніша церква була Десятинна в Київі, звана так тому, що князь давав на неї десяту частину своїх прибутків. У місті Володимирі Волинському, яке побудував Володимир власне тоді, поставив церков Богородиці. До тих церков спроваджував князь священиків і казав їм проповідувати народові нову віру. Та стара поганська віра дозво ще потім в народі заховалася, а її останки видно було, а подекуди видно й нині головно в тих віруваннях, які народ привязував до деяких святих.

Християнську віру завів Володимир на Україні в 988 році, буде тому отже около 950 літ — і можна сказати, що щойно від тоді наш народ почав жити культурно. Ми писали, що як довго наші предки були поганями, не мали найменшої

науки ні знання. Не знали наші прадіди ніякого письма, тож і історії своєї не могли писати, тому й нічого певного про давні часи на Україні не знаємо, хиба те, що чужі записали. Аж разом з християнством прийшли на Україну перші священики, які заразом були першими учительями і почали вчити спершу лише вибраних дітей грамоти, а потім продісталося світло науки і між ширші верстви народу.

Першими священиками у нас були греки і болгари, а вже пізніше стали вони висвячувати і священиків українців. Побудовано багато церков і монастирів, а в монастирях були часто й школи грамоти. Черці мали ту велику заслугу, що почали переписувати книги, а один з них знайш в історії під іменем літописця Нестора почав списувати історію нашого народу від його початків. Від нього ми доівдуємося чимало того, що собі тоді говорив народ про давні часи, таї довідуємося багато правди й про ті часи, коли жив той літописець (12-те століття). За введення християнства на Україні Церков узнала Володимира за святого.

Володимир княжив довго, від 980 до 1015 року, отже 35 літ.

Умер в 1015 році, 15 липня. Поховали його в Десятинній церкві, поруч з жінкою Анною, що вмерла на кілька літ перед ним.

Про його синів напишемо другим разом.

хати до Ангори в Малій Азії, ця Інський університет, сойм ухвалив лише 90 тисяч. Аж смішно сказати, бо як ми вже писали, за ці гроші не вставивши навіть вікон до університету.

З промов, які виголосили наші посланці, що дуже цікава промова посла Кузика, який говорив про те, що уряд не опікується українськими сиротами і не хоче дати помочі

українським інвалідам.

Він говорив так:

Переходжу тепер до дуже болючої справи заохочення інвалідів світової війни, а особливо українських інвалідів, що не побирають ніякої інвалідської ренти. Це дуже часто інваліди, яким австрійський та російський уряди признали дух високий ступінь нездібності до праці. Як відомо Східна Галичина під правним оглядом належить до Польщі на підставі рішення Ради Амбасадорів з 1923 року.

Тримаючися з цілим українським громадянством, українські інваліди не зголосували своїх претензій в польській державі до того часу. А зголослення в 1923 році не мало ніякого значення, бо минув речинець до зголосування своїх інвалідських претензій до 30-го квітня 1923 року. Через це й досі десятки тисяч українських інвалідів і їх родин голодують.

Про ерковну державу.

В попереднім числі ми писали, що між італійським урядом а папою Пієм XI дішло до умови, що столиця папи римського з приналежними палатами й городами стає свободною державою, в якій папа буде мати всі права самостійного владодара.

Столицею папи є палати й город на малім просторі коа Риму і цей простір має зaledво кількацять кільометрів квадратових, так як мале місто. Цілий Рим є побудований на сімох горбках, а той горбок, на якім є палац папи, називається Ватикан, тому й резиденцію папи на-

Але не тільки та ідеяна причина позбавила українських інвалідів куска жебраного хліба. Не зголосився нещасний каліка в назначенні речинці, бо не зміг про таїй закон, не зголосився, бо вернув з неволі по тім речинці, вернув з шпиталя, де через кілька років лікував своїх каліцтва. Приходить по інвалідське заохочення, а йому відмовляють кусня хліба, права до життя. Кількож таких нещасних жертв вже вмерло й увільнило державний скарб від турботи. Але залишилися їхні родини й ті повинні мати право до державної допомоги.

Як багато є тих нещасних жертв видно з того, що в перших днях соймових нарад, до одного тільки Українського Товариства Опіки над інвалідами зголосилося 3005 австрійських і російських інвалідів, яким відмовлено інвалідську ренту. Требаби в кінці полагодити цю справу прихильно для інвалідів і не дозволити гинути голодовою смертю їм — жертвам світової війни.

В польському сенаті
поставили українські сенатори на глий внесок, щоби уряд якнайскоріше розслідив, хто завинув страйк і пролив селянської крові в Батитичах кото Жовкви.

— — —

Прочитайте собі на здоров'я!

Як я відвідав курити? Чому я не спав у ночі?

Як то добре бути бистроумним! На що гляну, це осуджує. Мої змисли вільні як вітер. А це все завдачую моїй жінці. Вона мене на ту добру дорогу навела. Коли я курив тютюн, мої змисли коло нього візались. Коли я хотів щось придумати, мусів передше закурити. Мої змисли були тютюном опутані і поневолені. Щось придумати приходилося мені подібно як безсилиму старцеві довгу подорож пішком відбути. А жінка свое:

— „Чоловіче, покинь тютюн а ті яйця, що продаю на него, тобі зварю, бо ти марний і в додатку кашляєш, а це недобре“.

Нарешті я послухав жінки і перестав курити. Початок був дуже тяжкий, бо я був добрий курець. Але мої змисли на місце тютюну візались тепер коло хліба. Заміськ курити, я Ів. Правда — мої руки бігали мимо волі по кишенях там, де був колись тютюн. Я нудився. Ходив немов сковораний, але на свою неміч не нарікав. Так тривало з три місяці. І я повеселішав. Тільки як хтось курив, щось лоскотало ще мене по піднебінню. Але і це проминуло!

Майже чотири роки вже не курю тютюн. Значить, слова не зломив. Але жінка своєї обітниці не дотримала. Заміськ варити мені що днини два яйця, ті, що я колись прокурював, варить лише один раз в році, а це у великородну - суботу. Але я не нарікаю. Бо жінка в мене добра, і радо зварила мені яйце, але мусить його дати за сіль і за нафту. Та я тепер краще виглядаю і без них! Тай кашель проминув. В магороду за це мої змисли здорові і скачуть немов огники, весело. Як побачу курця, здається мені що він якась жива піч, що ротом, гейби рурою, димок пускає! А радше скожий на старинного божка наших предків, якому рідня „вольна чи невольна“ тяжкою працею своїх рук, дає в офіру концтовний тютюн на це, щоби він пускав його з димом. Чи це не втіата і не руїна? Це правдивий тягар для рідин!

Ось лежу я в ночі на постелі тай думаю. Мої думки летять мов стрільна з німецької гармати, що „Груба Бертою“ звуть, котрою то німці дуже влучно Париж острілювали на віддалі 250 км. Але й „Груба Берта“ таки не зрівнялася з моїми думками, вони летять ще далі. Ось в одній хвилі я стрілив думкою на бувший італійський фронт, у відтинок Предаццо, коло самої гори Каріоль. На гору боявся лізти, бо там тепер снігові, морози і лягнини. І гора тепер пуста. Згадав я Ів, як ми там кровавилися і за що? Треба було бути мудрішим і не битися за чужу справу. Вернув я з Італії і в тій же хвилі, за одну секунду, згадав, як я їхав до дому в 1918 році і переїжджив поїздом моравську провінцію Ганну. Там є дуже гарна народня приповідка: „Чужого не хочу, а свого не дам“. Придумав її певно якийсь великий чоловік. Ростом міг бути малий, але духом великий. Мені особливо

На цьому образку бачимо частину столиці папи Ватикану з церквою св. Петра а в лівому році на долині: теперішній папа Пій XI і італійський король Віктор Емануїл.

чився довголітній спір італійського уряду з Ватиканом. Папа став знову свободним і може мати вплив також на нинішню політику. Може він уже виїжджає з Ватикану і відвідувати різні краї. А теперішній уряд Італії, в якім проводить Мусоліні, безперечно на тім також

виграв, бо позискав собі прихильність тих католиків-італійців, які через неполагодження справи з Ватиканом не дуже були приязні до італійських фашистів, що з пер мають в Італії владу.

В Афганістані

далі воює король Аманула з новими королями. Видно, що там не дуже тисне мороз, коли воюють. Чи син Аманула випросії у Советів яку поміч для батька, не знати. Ми вже писали, що більшовики мабуть не зважилися тепер зачинати війни, бо і так нема в них певності під ногами, а цей мороз також мусів підірвати їх касу.

Польський міністер

загорянських справ Залескі, написав до одного англійського редактора письмо в справі тайного меморіялу. Ми писали недавно, що німецький міністер війни Грнер написав до німецьких партій тайне письмо, в якім радив, щоби всі німці збройлися і малися на осторозі, бо може їх колись напасті Польща. Це письмо видістало і оголосила одна англійська газета, а поляки обурилися на німецького міністра, що він підозріває Польшу о такі наміри, та писали, що то Німеччина збройтесь, щоби колись напасті на Польщу. Тепер міністер Залескі написав, до редактора тої англійської газети письмо, в якім забезпечує, що ані польський уряд, ані ніяка польська партія не має таких думок, щоби нападати на Німеччину, бо Польща хоче з усіма сусідами жити в згоді. В кінці пише польський міністер, що аби всі повірили, що Польща хоче жити з Німеччиною в згоді, він запевняє, що Польща хотіла підписати з Німеччиною таку умову, яка заручила неварушимість німецьких і польських границь. На це письмо може відповідати щось і німці, тоді покажеться, хто властиво має слухність.

Більшовики затвердили

(ратифікували) вже протокол, який зобовязує їх та Польщу, Румунію, Естонію і Латвію до мирного сусідського життя. Ці держави підписали цей протокол в Москві 9. лютого і вже затвердили їх сойми. Виходили, що між цими державами не буде вже війни, бо вони згідно з „пактом“ Кельога зобовязалися, що всі непорозуміння між собою будуть полагоджувати не зброєю але судом. На що вони ще тримають таке велике військо і зброяться на всі заставки? Не треба бути навіть даже мудрим, щоби догадатися, що ці всі „пакти“ і протоколи здебільша нещирі і пахнуть політичною комедією.

Польський сойм

уже скінчив обради над бюджетом. Розуміється, що спротив і промови українських послів не спонукали сойм до того, щоби буджет примінити до наших домагань, бо в соймі є польська більшість, тай жди голосували з поляками. Ми писали, що соймова комісія була ухвалила субвенцію для „Сільського Господаря“. Але цю субвенцію (підмогу), якої українці мали повне право додмагатися, бо ми так само платимо податок, сойм не ухвалив. Отже „Сільський Господар“ остав без державної підтримки. З тих 110 тисяч, що комісія ухвалила на укра-

влас у очі там жіночий стрій. Було це у весняну пору, тоді як бураки і петрушку проривають. Жінки і дівчата носять короткі спіднички, по коліна. Замісць черевиків носять чобітки з твердими холявами. Бачив як працювали на полях. Були босі, а ноги повибрані в чорні панчохи. Вони піддавав спіднички, і показував їх чисте біле білля. Гарні моравянки, люблять чистоту і вибраються в свій народний стрій, в свою прадідну ношу, а не так як наші, що вже міські лашки зачинають носити. Ні песь ні бараан.

Я покинув Ганну, думкою знову стрілив куди інде. Минулого літа був я в Буську коло Красного. В дверях, підвішених о п'ять сходів, сиділа на кріслі молода жідівка і шила. Мою увагу звернула на себе тому, що була майже без спіднички. Ноги вбрані в жовті панчохи, на стопах мештики. Панчохи сягали аж туди, куди не ліплю дивитися, але я глянув мимоволі і побачив там малі штанята переплітани ремінчиками, подібно як намордник у песика. Мої думки спинились ще на хвилю коло твої жідівки. Я порівнював до її ноши і штанята ношу старинних жовнірів бувшої Юдеї, жідівського царства, як жиди — мали ще своїх королів. Тільки тут заходила одна ріжниця, а це, що ті жовніри мали списи і мечі, а вона ні! Мої думки погодилися з тим що так має бути, і нічого надзвичайного тут я недобачував. Кождий народ шанує свою старовину і в кождім поколінні лішається якийсь знак з давніх племен.

З Буська я завернув і опинився серед тої зими таки в своїй хаті. Мої очі спочили на вікні обмерзлім ледовою скорупою. Як звичайно в селянській хаті. Це було в неділю.

Був вже ранок. Я питався: „Жінко, ти спиш? — „Ні, бо зимо дошкалює“, — відповіла.

— Е, — тобі зимо перешкодило, а я не міг спати, бо цеї ночі я

зробив яких 2000 кільометрів! З Італії аж до Буська!

— Е, чоловіче, ти щось таке говориш!

— Так, жінко, це правда, я пе-ребіг той світ думками і напишу це добрим людям на потіху. А все це завдячу тобі. Ти намовила мене, здергатися від тютюну, і за це

я маю тепер бистрі думки, такі, яких і вчений не має! і за це я тебе щиро хвалю, моя жіночко!

Жінка усміхнулася мило і мені було так приемно, як давно, колись, коли я мав ще 20 літ, а моя жінка була дівчинкою.

Написав
Олекса Крит з Фирлеївки

заробляють, що кожда по 10 місяцях може привезти до дому 80-100 доларів готівки.

Не дайтеся намовити до Перу!

Можливо, що тепер розійтися по селах агенти, які будуть намовляти людей до виїзду до Перу (Полудній Америці). Ми вже писали, що Перу, де край, в якім наше людство не могли вижити і можна сказати, що їхалиби на страшну муку або й на загибель. Це край зовсім не загospodarовані, а до того що його підсуняли таке, що легко набавиться смертельної хороби. Тому ще раз остерігаємо, щоби наші люди не далися заманити ніякими обітницями і щоби не згодилися їхати до Перу, хочби їм хто навіть на дорогу давав, бо потім гірко будуть жалувати.

Котра солома найліпша?

Солома з озимого збіжжа є гірша на пашу від ярової соломи. Пшенична гірша від житньої.

З ярих родів соломи найліпша вівсянна, за нею йде ячмінна, а за ячмінною йде пшенична. Вівсянна має ту прикмету, що трохи розвільняє, а ячмінна проти, — спричиняє слабе запечення калу. Тому ячмінною соломою треба годувати такі корови, що дістають богато буряків і бараболь, а вівсянною тоді, як корови весь час їдять лише суху пашу.

Солома з гороху, з вики і конюшини на насіння є дещо поживніша від ярих збіжжя, але лише тоді, як ті рослини не були виягли та як під час збору не ушкодила їх слота.

Пізне сіно, зібране тоді, як трава вже відцвіла, має таку саму поживну вартість, як добра солома. Сіно з молодої трави має два рази більшу вартість, як солома. Про квасне сіно ми писали в 5 числі. Воно шкідливе і лішне ним стелити а соломою годувати.

Скільки робітників поїде до Німеччини зі станиніславівського воєвідства?

На станиславівське воєвідство призначено лише 2400 місць для виїзду на господарські роботи до Німеччини. Повіти Калуш, Станиславів і Жидачів мають вислати по 500 робітників, а Долина, Стрий і Товмач лише по 300. З інших повітів не поїде ніхто. Так само не призначено ні одного робітника для цілого тернопільського воєвідства. Це дуже дивне, бо де-як-де, але в

Східній Галичині є найбільш безробітних і звідси повинно виїхати принайменше 20 тисяч робітників, а не 2400 на 63 тисячі для цілої Польщі.

Поза визначенім числом мають також право виїзду всі ті, що минулого року були на роботах в Німеччині та мають карту до повороту. Всі вони негайно повинні записатися в найближчім Уряді Посередництва Праці.

Звертаємо увагу, що в Німеччині найрадше приймають робітниць-дівчат до буряків та інших господарських робіт. Вони стільки

Герич Дмитро
з Ходорівщини

Як я їхав до Канади

(Далі)

Опісля відбувся лікарський перегляд на очі, а канадійський конзульт перевірив, чи кождий з виїзжаючих є дійсно рільником, глядів у військову книжку, провірював, чи грамотний, і глядів на руки, чи це дійсно руки мозолистого рільника. Тут зложив кождий по 25 доларів, а одержав чеки, та повідомлено нас, що завтра виїжджаємо в дальшу дорогу. Вечером того самого дня зібралась молодіж у великій галіотелю, та урядила наші танці при спеціально дібраний музичі емігрантів. Вся служба готелю вийшла по дивляти красу наших танців. А був тут в першій мірі голівчик, коломийка, козак та аркан. Старші переглядали часописи, — на жаль мушу ствердити, що на кількаціть польських і жідівських часописей є лише одно „Діло“, як сирота. Було пожаданим, щоб наше Т-во Опіки над Емігрантами поробило старання в Еміграційнім Уряді, щоб всі емігранти мали запреноуморовані всі наші часописи, а головно „Новий Час“, „Діло“, „Народні Справи“, „Громадський Голос“ і „Український Емігрант“.

Дня 19/8 виїхали ми з Варшави до Вейгерова на П. Ю. За Варшавою рівні піски, земля рівнож причини. Не обійшлося рівнож без

не надається під управу. Переїжджаємо попри твердиню Модлін. За Модліном вже земля дещо ліпша, а ідути дальше в глуб Поморя — бачиться працю німецької руки. Гарні муровані будівлі, сади і кругом взірцевий порядок. На границі Гданська, которую ми мусили переїджати, перегляд наших пашпортів. Небаром показалось нам море, коло берегів много малих пароходів та рибальських кораблів.

20/8 прибули до міста Вейгерова і тут умістили нас в гарних муріваних будівлях неначе в якім замку, обсадженім ріжними деревами. Тут перший раз одержали ми їду на кошт корабельних ліній. Є рівнож „кантини“, де за гроші можна всіго дістати:

Слідуючого дня пішли до купелю, де нас обстригли до найменшого волоска, а убрання взяли до дезінфекції. Треба додати, що стриження волося заряджене лише для емігрантів з Польщі, — всі інші краї Європи не мають того припоручення, лише одна Польща. На цім ми дуже терпимо, бо як переїжджаємо — всюди витягають нас чужинці згірдними насмішками. Хоч дістати якесь заняття, так все підрядне і мало платне, бо бачуть по волосю, що це „манігула“ (Емігрант).

22/8 знова оглядини канадійського лікаря, а то на очі найголовніше і загально на всі члени тіла. На цілій транспорт завернув лише 4 люді, між тим 2 дівчини з відомої причини. Не обійшлося рівнож без

оглядин канадійського офіцера. Цей звертав пильну увагу на все, а в першій мірі на облича і руки чоловіка, а коли впало йому на коло якесь підозріння, так зажадав книжки військової, фотографії родини, показати портфель, або свої записки, чи не найдеться де яка адреса зі Сполучених Держав або Канади, а коли щось знайшов — то сейчас завернув. Невільно мати таких адрес то, щоби емігрант не втікав в якесь таке місто, де нашим невільно поселятися (прим. в Східній Канаді), але щоби їхав туди, куди його завезе перевозове товариство.

24/8 мали ми вже виїхати в дальню дорогу, однак через захоронення одної дитини на шкарлятину — задержали нас на дальнє в таборі. Всі зачали знова непокоїтися, бо нас повідомили, що правдоподібно віддемо доперва за кілька днів. Молодіж танцює вечерами в гали, старші читають книжки та польські часописи, бо наших на жаль нема. Тоді я віднісся знова до заряду з прошбою а радше з домаганням, щоби запренумерували наші часописи. Урядуюча в цю пору пані приобіцяла, що сейчас напише до Львова і вишиле на згадані часописи передплату, однак, чи це зробила, не знаю, бо я виїхав дальше в дорогу. Я подав їй рівнож катальог книжок з книгарні „Шевченка“, бо бібліотека дуже там слабенька.

Так ждали ми в Вейгерові ще цілий тиждень, аж 30/8 виїхали ми о 8:30 рано до Гданська. Тут оглянув нас поновно канадійський

лікар і в бараках ждали на прихід корабля. Одні пишуть листи до рідні, другі жартують, лише декотрій чогось задумався. За хвилю прийшла вістка, щоби вибиратися до порту, корабель готов. Рушили і побачили при березі однокомінний корабель з написом „Тассо“. По провіренню документів подорожі — впускали по одному до середини. Жінки і дівчата якось дуже нерадо ступали по опущенім мості і в кождої можна було зауважити слози на очах. Те саме діялось рівнож і з мушинами мягкого серця. До середини ніхто не хотів ще входити, бо кождий був цікавий бачити відхід. Тому всі зібралися на покладі і на кождім було видно якийсь смуток і жаль. З берега приглядалось багато людей — головно німці. Пускаючись в дорогу безконечним морем, скликав я товаришів подорожі, щоб може не одному вже в останнє попрацювати цю частину світа, а в першій мірі нашу рідну батьківщину. Стали кругом себе — та заспівали:

Прощай батьківщино

І рідний краю.

За Тобою рідний краю

Тужу і вмираю.

Прощай нам, о люба

Земле, наша мати,

Тебе діти ради хліба

Мусить покидати.

В шлях далекий їдем,

В чужу сторону,

Там за Тебе не забудем

В лиху годину.

(Далі буде)

До складу і прикладу.

ЯК Я СМІЯВСЯ З ПАНА.

Ото, брате, потиснули гострій морози, навіть плакати не можна, бо замерзнуть сльози!

А сміяється нема з чого, бо нема потіхи, де лиши глянеш, всюди клопіт, нужди повні міхи,

А найбільше — я думаю, що село бідує, вже немайому полекші, як зима лютує.

Бо як на дворі ще гріє, то біда гуляє, скаче плотом, в хату глянє і знов пропадає.

Але як мороз потисне, то не ті вже речі, біда в комин гульк! до хати і тобі на плечі!

А тоді вже стогнеш, брате, і твоя дитина, а там в стайні нарікає, змерзла худобина.

І гадаєш що поможе хтось тобі в потребі? Ніхто тебе й не згадає, всі тягнуть для себе!

Правда — часом і про тебе люблять говорити, кажуть, що щось там за низьке, треба підвісити.

Ти журишся, як худібку й себе зимувати, а „здекуптор“ в свою книжку вже почав писати.

А знає він твоє ім'я, якби твій сусіда; мало того — знає ім'я батька, баби й діда.

Як затягне в тії книги всякими порами, то вже, братку, не витягнеш сивими вслами.

І воли пропадут сиві, а біда не зникнє! Хоч загріє, не відступить, бо дуже привикне.

Кождий тебе, брате, знає, як щось треба взяти, та ніколи не закличе, щоб тоді щось дати.

Сумно, сумно, тай сміяється нема нині з чого, а я таки посміявся з паниська одного!

Йду якось в мороз тріскучий по тім славнім Львові, бо ще в мене добре груди тай легкі здорові.

Хоч на мені кожушана з дідового тата, але якось добре гріє, якби рідна хата.

Трохи в вухо припікає, ніс ходоромходить, та я про це не думаю й нічого не шкодить.

Так іду собі, аж дивлюсь, якась мацапура, окутана кожухами суне повздовж мура.

Порівнявся я із нею, а вона як глянє тай говорить: „А, до сліхаць? Добра зима, Іване!“

Глянув я на ту появу від гори додолу, а то „радца“, що мене вже тяг до протоколу!

— Ні, мій пане,—так говорю—присягнути можу, що нічого собі певно я не відморожу.

Бо я з роду гартувався й мусів привикати, щоб на зимнім і на теплім однако стояти.

Вже такий наш впертий нарід, що морози зносить, мерзіє тихо і жде літа і ласки не просить.

І не згине, хочби й всюди йому стерпля шкура, вже в нас така, пана дію, запекла натура.

Але ви щось, пане, бачу, із м'якого роду, щоб лиш вам оця розмова не вийшла на шкоду.

Бо ви ніс свій відхиили, як мене зустріли, і вже бачу, що ваш носик мов вално вже білий.

Утікайте, пане, скоро до своєї хати, вам не варто в ті морози свій ніс показати.

І взагалі вам би варто — кажу мов з просоня, ізі Львова десь поїхати, змінити підсоня!

— „Ну, уцекам!—каже радца — мое шановане! На Стрітеніе попусци і цепло настане!“

Іду на Стрітення я містом,

справді лекше стало, дивлюсь, суне мій панисько, як би го наслало!

— Ну, як вам там, пане радцо, трохи попустило? — так питаюсь і до нього усміхаюсь мило.

А мій радца дивним гласом до мене балака: „Я юж давно поведзялем, же ви гайдамака!

„Не відзіце, що сен стало? Єще сен смієце? Ви мне за то одповідаць, пане тен, бендзеце!“

Я дивлюся, а мій „радца“, мовби де їшов з бійки, весь повязаний, лиши очі світять мов дві лійки.

Ані носа, ані вуха, година не-

щасна! „Радца“ плаче й нарікає: „А, холера ясна!“

А я кажу: „Ось вам доказ такий, як макітра, що вам таки у нас пане, не служить повітря.

Варто завчасу змінити, щоби не забути, бо потім ще може гірше мороз потиснути!“

Так сказав я, обернувшись і пішов до хати, — хоч раз з пана посміявся:

Іван Орекатий

НОВИНКИ

Календар на тиждень.

Лютий 24 — 28. 1929.

24. Неділя, Митар. і Фар., Владислав.

35. Понеділок, Мелетія (Мелетія, Марині).

26. Второк, Мартиніяна прп.

27. Середа, Авксентія прп.

28. Четвер, Онисима ап., Пафнуція (Онисима, Евфр.).

Березень (марець) 1 — 2.

1. П'ятниця, Памфіла 1 тов. мч.

2. Субота, Теодора вмч.

Як нарід приповідає.

— Біда на престолі, як нема в стололі.

— Мороз не великий, та стоять не велить.

— Добрий козак баче, де отаман скаче.

— Мужик з бідою, як риба з водою.

◆◆ Морози і снігові в краю.

В останніх днях люті морози трохи попустили, за це знову звіялися таї снігові, що ніяк не полекшало жити. Застиг майже увесь залізничний і вузловий рух, не дописує й поча, попсувається телеграфи і телефони, так, що ще добре не знає, якого знищення й біди накоїла ця зима по наших селах. А певно, що мусили ці морози тяжко дошкучити селянам, головно тим, що не забезпечили ні себе ні хати перед такою студією. Мусило це відбитися й на домашній худобині і на дробі, головно в тих господарів, що не мають добрих стайнів з загатами та відповідних приміщень для дробу. Як буде далі, не знає, бо одні ворожать, що потепліє, а другі навпаки: кажуть, що через вітер, який дує зі сходу, можна ще сподіватися дальших морозів.

◆◆ Місто має поміч, а село?

По більших містах, як от у Львові, зорганізували поміч для бідних людей, що не мають у ті морози теплої страви і теплої хати. По вулицях їздять полеві кухні і роздають убогим теплу страву. Крім того в ріжких сторонах містах є чайні, де дають даром горячий чай. А відмороженим помагає зараз ратункова стація або шпиталь або будькотрааптика. Уділяють також опалу. Та чи така поміч для убогих є по селах і місточках, не чуємо нізвідки. Мабуть нема нічого. Може хиба жиди помагають собі навзаїм, бо вони і в місті найліпше зорганізували собі поміч.

◆◆ Школи замкнені. Львівська

шкільна кураторія зарядила, щоби від 15. лютого у Львові були замкнені всі школи, а то з причини студені, браку опалу по школах і тому, що шириться грипа. Впрочому школи замкнені майже в цілій Польщі

щі, тай в інших державах, бо родичі непускають дітей на таку студію.

◆◆ Важайте на худобину. З ріжких сіл доносять про численні випадки загибелі худоби від морозу. В Лисиничах коло Львова замерзла в стайні 1 корова, а в Сороках під Львовом замерзло 6 корів. Все те через пусті стайні. Треба давати добре загати.

◆◆ Нові обманці по селах. В Посічи коло Лисця, повіт Богородчани, появився якийсь Пйotr Подборачинський, нібито агент фірми „Кратки“ зі Львова і позабирає від селян задатки на ріжні господарські машини. Минув вже місяць, а машин як не було, так і нема. І мабуть не буде, бо такої фірми „Кратки“ у Львові нема, а правдивий заступник тієї фірми п. Рапс про агента Подборачинського нічого не знає. Ще раз перестерігаємо наших селян, щоби не давали віри жадним обманцям, а все купували лише в своїх українських фірмах. Бо мопечуться.

◆◆ Можна буде змінити назвища. Соймова адміністраційна комісія приняла внесок, щоби тим людям, які мають погані назвища, можна змінити їх на кращі. Незаможним змінити назвища безплатно, а багаті люди мусять за це заплатити.

◆◆ Польські студенти проти українського університету. Це нічого дивного, що вшехольська молодіж не хоче у Львові українського університету і мала віче, на якім протестувала, щоби польський уряд не дав українцям університету. Але цікаве те, що з тих польських студентів клять собі навіть деякі польські газети, приміром „Дзенік Львовський“, який смеється, що польські студенти протестують проти університету тоді, коли ту суму, яку була назначена комісія, вже сойм і так скреслив.

◆◆ Пожежі у Львові. Нема тепер майже дня, щоби у Львові не було кілька пожарів. Приміром у понеділок було 6 пожеж, а в середу 5. Горять приватні мешкання, фабрики, а також була пожежа на клепарівськім двірці. А причиною пожежі майже всюди є те, що із за студені за сильно напалюють в печі. З цим паленням повинні бути дуже обережними і наші селяни, бо на селі за огонь ще лекше, як у місті, а за ратунок тяжче.

◆◆ Не лишайте дітей без опіки. Одна вдова у Львові, Катерина Шастова, пішла прати, а в дома лишила двоє малих дітей, 2-літнє і 4-літнє. Заки вийшла, напалила в печі, щоби дітям було тепло. Як її не було вдома, діти бавилися огнем. При тім упав вуголь 2-літній дівчині на суконку, суконка запалилася і дитина серед страшних мук згоріла.

◆◆ Через „краватку“. Ми вже писали, що наша молодіж поволі вдягає на себе мійські лашки і цим опоганює свою рідну ношу. Через те нераз приходить до суперечок між батьками і дітьми. От приміром в Горожанні великій пов. Рудки є один парубчик, який що неділі хоче мати нову „краватку“ на шию. За це одної неділі посварився з батьком, а батько вхопив краватку і кинув у піч, за що син кинув у батька поліном і обиджав його останніми словами.

◆◆ Морози на Волині. Як і в цілому краю, так і на Волині панували щось два тижні страшні морози, які доходили до 30 ст. Кількох людей замерзло. Дуже багато відморозили собі вуха, носи, руки, ноги. Кажуть, що в цих днях на Городівщині замерз цілий табор циганів з жінками і з дітьми.

◆◆ Урочисті яливи на Волині для наших найменших — українських дітей відбулися в часі Різдвяних Свят в Кременці, Ковлі, Костополі і Луцьку. Діти весело забавлялись, співали і декламували. На закінчення діти дістали солодощі і інші подарунки. Ялинки були влаштовані стараннями нашого жиноцтва при допомозі місцевих організацій.

◆◆ Загальні Збори Повітових Просвіт, що мали відбутися 10 лютого в Горохові, відбулись 24 лютого в Болодимирі на Велині.

◆◆ Загальні Збори „Сільського Господаря“ та „Ревізійного Союзу Українських Кооператив“ не відбулися 14 і 16 лютого, бо з причини спинення залізничного руху не могли приїхати делегати з краю. Збори „Сільського Господаря“ перенесено на 1. березня, а Ревізійного Союзу на ще пізніше.

З БЛИЗЬКОГО Й ДАЛЕК. СВІТУ.

◆◆ Морози на Україні за Збручем. Такі самі морози, як у нас, були також на Радянській Україні. В північній Україні зимо доходило до 36 ступнів, в Харкові до 30 ступнів (так як у Львові), а коло Озівського Моря і над Доном 34 ступні.

◆◆ Морози на Буковині. На Буковині мороз доходив до 32 ступнів. Всі поїзди були здержані. Навіть міжнародний білоруський поїзд, що їде з Букарешту до Парижа через Львів — Краків, застряг був в снігах і неміг далі їхати. Було багато смертельних випадків. Над Прутом замерз живінр на варті, під самими Чернівцями замерз на дорозі чоловік і жінка, а в місточку Жучка замерзла в хаті ціла родина.

Кораблі обмерзли так, що перемінілися в гори леду і застягли серед ледів. Багатом ім грозить, що затонуть, бо вода з морських хвиль мерзне і обліплює кораблі все грубшею та грубою верствою леду. Рятунок зі суші неможливий. Лише літаки кружляють понад ними та скидають харчі і часописи. Більше не можуть допомогти. Про деякі кораблі, що до недавна через радіо домагалися помочі, тепер і слух загинув, а літаки не можуть їх віднайти. Побоюються, що потонули.

ФФ Великий метеор впав в озеро. Перед кількома днями впав в озеро Оляни коло Вильна великий метеор. Удар був такий сильний, що кругом затрісся замія та в дооколичних селах повилітали з вікон шиби. (Метеор, це брила металю, що паде з інших планет на землю. Люди називають метеори „падучими“ звіздами).

ФФ Купіль у Дунаю. Цілий Відень зглядається тепер на кілька відважних загартованих людей що нічого не роблять собі з лютого морозу і день у день ходять купатися до Дунаю. Вони кидаються в воду, пливають кільканадцять секунд і вискають на берег. Вода на їх волосі і на стопах відразу мерзне, так, що на голові робиться кусень леду, але гадаєте, що вони зараз вібраються? Де там! Вони ще з годину бігають по снігу на так званих лещетах, то є довгих деревляних дощинках, що ними може совгатися по снігу. Щойно потім вони вдягаються і йдуть до дому. Таких відважних є тепер у Відні 7 людів і то самі лікарі та високі урядники. Між ними є один лікар др. Бардах, що вже має 62 роки. Є також дві жінки, що так само купаються, а найважніше, що ні ці жінки, ні ніхто інший з них пливаків ще не перестудився!

ФФ Купують воду на літри. В Берліні замерзли рури, що доправляють до домів воду. Люди купують воду у рознощиків на літри, мов яке молоко.

ФФ Також опікуни. Тепер судиди в Варшаві директора і кількох урядників поправчого заведення в Студзенець. До того заведення приймали малолітніх злочинців і діти, що остали сиротами без опіки. А директор того заведення, Квасевський і його урядники так „виховували“ ті нещасні діти що неодно виховали на той світ. Іх позасуджували на кару вязниці від 3 років до 6 місяців.

I комісар поліції пачкував. У Варшаві скинули комісаря поліції Якса, якого приловили, як він пачкував через границю шовк.

ФФ Дичина мерзне. З деяких околиць доносять, що в лісах вигибли через морози багато дикої звіринини, головно дрібної. Паде також лісове птацтво, як мухи.

Як довго котрі звірята живуть?

Найдовше живе кит, величезне морське звір'я, подібне до риби (ле не риба, лише ссавець), живе 500 літ. Крокодиль може жити 300 літ. Слонъ живе 100 літ.

Дивне, що птиці і риби доживають дуже глибокого віку. Кажуть, що короп може жити навіть 200 до 300 літ, шулик 100 літ, а сокіл 160, ястріб і крук до 120 літ.

З домашніх звірят найдовше живе кінь, бо 30 до 40 літ, а були і такі, що жили 50 до 60 років.

Що чувати в нашій селі

Касуймо коршми! Село Клубівці пов. Товмач. Дня 11. XI. м. р. Рада Громадська на внесок начальника громади, В. Михайлишина, постановила перевести голосування проти горішки, визначаючи день 8. XII. м. р. на голосування. Та громадський секретар не хотів написати листи голосуючих, котра мала бути на 14 днів перед голосуванням, супроти чого свідоміші громадяни постановили сами написати листи, а голосування перенесено на інший час. В протицільковій акції чинний удел беруть спідочі громадяни: В. Михайлишин, Іван Касюк, Йосиф Карпів, І. П., Семань Матвій і кілька інших. Дехто в селі ще ганебно попирає горішку. До них звертаємося і радимо, щоби не хрюкнули, коли є о добро загальнє, та щоби за келішок горішки не робили на школу своєму народові. Коли ми віддаємо гірко запрацьований гріш на горішку, то діти наші голодні, обдергі, нема в чм до школи вислати Опамятаєтесь!! Пригадайте собі, скільки то кривди заподіяла нам горішка!! Проч в горішку!! А як не буде горішки, щезне темпюта і нужда в нашого села!

Кличемо до всіх укр. громад, де є горішка, хай голосують проти неї. Сором тим селам, що в них і далі буде коршма і горішка!!

Спокій запанує по селах, не буде вбийств ні інших злочинів, не будемо витрачувати здоров'я, часу, ні гроша й тільки тоді будемо дожидати кращої долі!

„Оса без жала“.

Добре і зло в Лазарівці. В Лазарівці, пов. Бучач, вибрано 23. грудня новий виділ Читальні, в надія, що він буде краще працювати як попередній. (Головою є Іван Гранат). Заснували в нас кооперативу „Любов“, яка гарно розвивається, але ще багато наших людей уважає Абрамка за свого кревняка. Може і вони скоро опамятаються.

Жалоба Варкович. Селянин Варкович, дубенського повіту, жалується на свого православного пан-отця, що він походить в парохіанами дуже невластило і не йде на аустріч їх ідейним домаганням, тому що він москофіл.

Не дайтесь баламутити! Іванівка, повіт Теребовля. Перед віною наше село в повіті, можна сказати було перше, а нині воно майже послідне в повіті. Всі нас відрізняє, інтелігенція як міська так і сельська в нам горючи не хоче, а до Читальні майже ніхто не заходить. Лише часом улаштовують в ній танці. Чимало побаламутили село деякі люди, що вернулися в чужини, один зробив собі такий жарт, що навіть слію якийсь дав замісце свяя пениника, за це тепер має дохodenня. Знаємо, хто звинув, що й кооператива уладає. І такі люди, що перекидуються з партії до партії і під час виборів громадськіх також ріжко перекидалися, аж люди дивувалися. Добре для села від тих жудреїв не вийшло. Треба, щоби люди опамяталися і відріжнили злу дорогу від добрі та робі та так, щоби в їх роботі була користь для загалу і для цілого народу.

Свята в нагоди 1. листопада. Ізза браку місця не могли ми досі помістити всіх дописів про свято 1. листопада і свято „Просвіти“. Тому лише вгадаємо, що ми одержали такі дописи ще з села Богутина, пов. Поморянин, з Шилів, пов. Збараж.

Корова може дожити віку 30 літ, вівця 25, свиня навіть понад 20, пес 20, кіт 15.

З комах живе муха 4 місяці, хрущ, мотиль і блока по 2 місяці.

З домашньої птиці найдовше живе гуска, бо може дожити навіть до пів сотки літ, голуб 20, а курка коло 15 років. Папуга живе до 60 літ. Бузько доживає віку 40 літ, а жаба 15.

З диких звірів медвід живе 50 років, лев 35, дик 25, лис і заяць до 10 до 15, вивірка 6 і миш 6 літ.

„Народня Справа“ і „рентух“ в Бикові.

В нашім селі нема війта, Лише кандидати, Кождий хоче війті від з „паном тримати“.

Та є „ужонд“ і без війта, Битий в своїм ділі, Та страшенній в нього клопіт Кождої неділі.

Послухайте, — як усюди Так і в нас ведеться: На листи у нас є торба, Що „рентухом“ зветься.

Але в нас на тій торбині Латка коло латки, Ще дідам служила вірно За Австрії - матки.

І хто зна ще, як би довго Mіг той „рентух“ жити, Якби не схотів „Новий Час“ Дочку уродити.

Дочку добре охрестили, Кумів запросили, Тай з Бикова з 20 люда В кумі поспішили.

Влада гміни у Бикові Спати вже не годна, Від коли в село приходить Та „Справа Народна“.

Шо неділі прийде стільки, Шо не ймеш руками, А в „рентух“ не хоче візти — В бісової мами!

Ломнить руки гмінний уряд: „Що нам з тим робити?“ Я пораджу вам в трьох словах: Більшу — торбу — вшити!..

(Макс. Кор. і ц. П.).

Коли садиться кошикарську лозу?

Лозу можна садити через цілу зиму, (як нема морозу) і ранією весною, коли лише погода на це дозволяє. Пізніше, як вона заче пускати нові пуплишки, вже не надається на садження.

Садити можна лише в переорану або перекопану землю, бо на облозі, або на сіножаті посаджена лоза дає малий пожиток.

В нас надається добре три розділозини під управу: червона лоза та американська лозина. Червона найліпше росте на середньовогіх, а американська на так званих вільхових землях, на стависках, та на пісковатих і приторфових ґрунтах. На сухих землях зі спідною водою і на шутровинах садиться пурпуро- (темно-червону) лозу. На багнах мож садити так звану мідгалову лозу.

Вязанка з 1000 прутів-саджениць коштує від 5 до 8 зол., залежно від гатунку. Замовляти можна через „Спілку Україн. Агрономів“. Коли хто хотів замовляти через „Народну Справу“, нехай точно подасть, на яку землю хоче мати лозу, який ґрунт і підґрунт, щоби можна вибрести як найліпший гатунок.

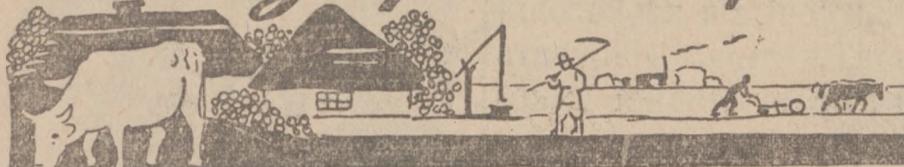
Між школярами

Демко: Чому земля є жіночого роду (говориться: вона)?

Семко: Тому, що така гарна.

Демко: Але-во! Тому, що ніхто не знає, скільки вона має літ.

Господарські справи

Що по чому?

Збіжка: двірська пшениця 44 до 45 зол., селянська 41 до 42 зол. Жито 31 до 32, ячмінь 27 до 28 з., овес 29 до 30, кукурудза 35 до 36, гречка 36 до 37 зол., біла фасоля 115 до 140 зол.

Ціни в краю трохи впали, а за границею піднеслися.

Молоко й молочні вироби

Масло I сорт 6·80 зол.

II " 6·20 "

Молоко — літра 0·50 "

Копа яєць 16·00 "

В наслідок припинення залізничного руху довіз масла й молока менший, через що ціни піднеслися.

Олій льняний 2·10 до 2·20, з ріпаку 2·—2·15 зол., насіння лену 74 до 76 зол.

Паша: грис житній 22 до 23 з., пшеничний 23 до 24 з.; макухи ріпакові 45 зол., льняні макухи 47 до 55 зол.

Хто пересаджує збіжку?

В осені прочитав я в читальні книжочку „Про пересаджування збіжка“ та дуже цим зацікавився.

І хоч другі відряджували, я та-ки рішився спробувати. 12. вересня посів розсаду, приготовив 46 квадратових метрів поля і 19 жовтня пересадив туди розсаду.

Другої днини я вийшов на го-род, а моого жита не видно — все зівяло. Засумувався, а сусіди стали з мене сміятися. Але по кількох днях мое жито зачало відживати та зазелено як рута. Перед морозом мало вже по 10 перів. І то без гно-ення. А яке воно було, якби я його був погноїв так, як пишеться в книжочці? В жнива напишу, який був збір.

М. Стрипко з Кілікова.

Від Редакції: Просимо всіх, що пробували пересаджувати збіжку, щоби повідомляли нас, як удається.

В „Народній Справі“ буде інж. Воробець, той сам, що написав книжочку „Про пересаджування збіжка“, подавав точні поучення, як далі доглядати пересаджування збіжка. З дотеперішніх звідомлень знаємо, що в краю кілька тисяч селян пробували пересаджувати. Дехто пересаджував цілі морги. Декуди пе-ресаджені корчки ще в осені випустили по 40 до 50 гонів. Декуди збіжка вибуло і пішло в стеблю.

Цікавіші гідповіді тих, що пе-ресаджували, будемо містити в газеті.

— о —

Як далеко має бути один будинок від будинків сусіда?

Будівельний закон визначує таку віддалю господарських будинків від будинків сусіда: Огнетрівали мешканські будинки, збудовані з глини, цегли, бетону або каменя та криті бляхою або черепицею, повинні бути віддалені найменше на 3 метри

від границі сусіда. Коли той буди-

нок має мати двері або вікна від сторони границі — тоді віддалю мусить бути збільшена до 4 метрів.

Неогнетрівали будинки, значить з дерева та криті соломою або гонтами, мусуть бути віддалені від границі найменше на 6 метрів.

У виняткових випадках можна статити будинок на самій сусідській границі. Це дозволено тоді, коли сусід згодиться на це та запевнить вас, що зі своєї сторони не поставить на 6 метрів від границі жадного будинку, або коли господар без дозволу сусіда буде дім з „фаермуром“ від сторони границі. Такий „фаермур“ мусить бути прийманіше на одну цілу цеглу грубий та мусить виставати прийманіше на 30 см понад дах.

Також дозволено будувати будинок на самій границі, коли обидва сусіди будують рівночасно два подібні дому, наприклад хати, які пристають одна до другої і творять неначе одну цілість так, як це буває при будівлях в місті.

— o —

Жіночий кутик. Як треба кормити тільку корову?

Стухла паша дуже небезпечна для тільких коров, бо від неї вони часто скидають телят. Не можна також засильно кормити тільких коров, бо набитий жолудок тисне на плід. Тому головно при кінці вагітності не треба напихати корови соломою та січкою, але годувати її міцно добрим сіном з добавкою доброго грису. Але треба уважати, щоби грис не був фальшованій зелом, порохом та піском. Бо тоді він більше пошкодив би, як поміг. Найнебезпечніший такий грис, що має домішку зі спорині (споришматки), бо тоді корова напевне скине теля. Також дуже шкідливі надгнилі або надмерзлі бараболі та буряки.

Тільних коров не можна напу-

Відмолоднів.

Хоч Михайло має два морги поля, то однак про це біде гірше від того, що не має нічого, крім мозолистих рук; бо Михайло не хоче працювати. Запустив собі довгий волос, бороду не голить і став дідом. Ходить день-удень жебраючи по селу, тай що в день вижебрає, то зараз таки вечером несе до Сруля за горівку. Та не досить ще того. У день видивляється, що у кого, як і де стоїть, а в ночі іде, краде і міняє жидам за горівку або продає.

Але унадився до одного господаря до ями з бараболями і помагає господареви брати. Господар бере в день, а він в ночі. Бачить господар, що бараболя чогось страшенно упадає, нідіє.

— Ану, пожди, — думає господар — підсторожу я тебе!

Сидить одну ніч під загатою, нема нікого. Підсів другої, приходить злодій. Відкрив яму, набрав бараболю на плечі і сказав:

вати перемерзлою водою, бо через таку воду корова рівнож може скинути телятко. Тому студену воду треба на кілька годин скоріше поставити в теплій стайні, аби трохи підігрілася. Як з тілької корови під час лежання видно матицю, то треба під зад підстелити вище соломою. Також треба уважати, щоби корова задом не лягала під самі двері, звідки тягне зимно.

І це треба пам'ятати, що тілька корова лекше родить, коли перед теленням мала трохи руху. Тому, як в інудні тепло, то випускайте її на обору, щоби пройшла.

Як належить запускати корову?

Корову треба старатися запустити найпізніше на місяць перед телятєм. Але ліпше робити така господиня, що запускає свою корову на півтора місяця. Бо тоді всю ту поживу, що її видоювалося з молоком, по запустах дістане теля і гарно та сильно розвинеться.

Га бувають такі корови, що не даються ніяк запустити і дояться до самого теляті. Що тоді робити? Тоді муситься їх доїти. Але і їх дастися деколи запустити. Треба лише поменше їх тоді годувати та замісць два рази на день, доїти найперше лише раз, пізніше що другий день, ще пізніше що третій день.

Як запускається корову, треба на одні дуже уважати: Не вільно запускати так, як це роблять майже всі наші господині, що трохи молока здоить, а решту лишає. Ця решта — це найгустіше молоко і як його лишити невидоєне, то воно псується у вимю та псує саме вимі і корову. Тому, як запускається корову, то ліпше рідше доїти, але як доїться, то видоювати вимя до останньої каплі молока.

Приготовляйте покладки під квочку.

В березні (марці) треба вже саджати квочок на гнізда, бо березнівки (мартишки) зачинають нестися вже в осені і звичайно несуться цілу зиму. Біда тільки, що в березні і за покладки тяжко і за квочок.

Щоби доплекатися добрих курят, треба вже телер приготувати добре покладки. В тій цілі вибирається 5 до 7 найліпших курок, найрадше

дволітніх, що несуть богато яєць велики яйця і також в зимі, та держиться їх разом з гарним, здоровим когутом окремо від других курей в тепліці місці та добре їх годується кукурудзою і сімям, а до заминки додається грис чи макухи, або мясникістяну мучку.

Нанесені покладки, середної величини, не з дуже гострими кінцями, переховується в мірно отрітій хаті або коморі при 5 до 10 ступенях. Найліпше переховувати їх в сажі січці та що дня обертати їх о половину обороту. Це тому потрібне, бо якими не обертали покладків, то жовток прилип би до скорупи і куря тяжко викльовувалося.

Довше як 10 днів не можна покладка переховувати, бо зі старших погано ляжуть курята.

Поради

М. Г. с. Андрія в Підбережжу Ти, що їх гроши, як малолітні перед війною, або в часі війни, або зараз по війні зложено в сирітській касі, нехай тих грошей з сирітської каси не вибирають. Тепер якраз ідути розчленення, який процент з тих грошей належить виплатити. Тож треба з тим трохи заждати.

Ів. Сос. Зимова бігунка у коней. Нарікаєте, що ваші коні що зимі дістають бігунку.

Найчастіша причина цієї недуги буває лише кормлення та зіпсута паша. Лікуйте в той спосіб: Через кілька днів беріть по жмени дубової корі, варіть в окропі через пів години та тим виваром, як вистигнє, заливайте коня. День перед тим, зали та лічти, дайте кеневи напитися 40 дека глябурської солі на прочищення.

Цілий час лічення годуйте коня мало і лише добрим сіном.

Бородавки на дійках вимені. Найліпше і найлікше даються випалити при помочі ляпісу. Ляпіс пробуйте дістати в аптекі. Нам можна випалити бородавки також на людськім тілі.

Даю тобі цю бараболю, що ти набрав собі, і дивіться, як робі більше цього, бо тобі не лише таке робити. Ти, нівроку, виглядаєш на гарного чоловіка. Ще молодий, дужий, годний ще на себе заробити, тож берися до праці, а не шукай легкого хліба! І кажу тобі: не указайся більше до мене приходити, бо як ще раз побачу в такому ділі, як тепер, то знай, що не живеш, — на місці смерті твоя. Лиш цей раз тобі дарую!

Пішов Михайло, як збигий пес і зовсім не той став. Почав чесно працювати і відмінився так, що люде з діва питалися:

— Що з Михайлом сталося? Ріжне догадувалися, але ніхто не знов правди. Знав її лише Михайло і той господар, що його добром засоромив і на добру путь спровадив. Та він того нікому не сказав. Держав у тайні своє добре діло.

Написав Іван Михайлюк.

Син узяв крадьки від батька й матері чверть мішка пшениці й пересипавши її в меншу торбу, сховав у солому, щоби вечером понести за горівку. Підглядів цю краї батько і висипав зерно з торби назад у мішок, а в торбу насыпав половина. Вечером син став кудись збиратися, а батько каже: — „Знаєш, сину, що в нашій стодолі діються чуда! Рано я знайшов у соломі мішок з пшеницею, а коли заглянув пізніше, пшениця перемінилася в полову... Здогадався син, що батько зловив його на злодійстві, але не хотічи себе зраджувати, каже: — „Так? То і ви це запримітили? Бо я знаю ще одно чудо! Рано не доставало в вашім мішку чверть мішка пшениці, а тепер він уже знову повний, і побачите, що завтра знову буде бракувати!“

— Е, ні сину! — каже батько — Я вже добре замкнув комору. (А.К.)

При ліжку вмираючого крамаря Сруля зібралися ціла його родина та плаче. Нараз Сруль дає знак рукою, щоби затихли, і питає:

„Чи ви всі тут?“

„Всі таточку!“ — відповідають.

„І ти Лайка тут?“ питає далі Сруль.

„Так, дорогенький“ відповідає жінка.

„І всі доночки?“

„Так, тату“, відповідають дочки, „Є Рефка, Сура, Хайця“.

„І всі сини тут?“

„Так, тату“ — відповідають сини — „ми всі коло тебе і Мошко, Іцко і Мехель.“

По цім Сруль на хвильку замовк, а по хвилині піднісся та закричав: — „А чорт би вас усіх побрав, ви всі тут, а в склепі хтолишився?“

Так ви пильнуете мою інтересу? Холери!“

— о —

Тяжконедужий батько лежить на постелі та стогне. На печі спить молодший син Івась, а на лавці під кожухом старший син, Микола.

В ночі батько закашлявся та кличе:

„Івасю, Івасю — а подай мені торнітко з водою“.

Івась: „Також вам щось забагатеться, тату; цілу ніч стогнете та не даете нам спати, та ще води вам забагається. Спіть ліпше“.

На це відповідається на лавці Микола: — Не казав я вам, тату, що Івасем нічого не доробитеся? Ліпше чистанте та самі наберіть собі води. А подорозі не забудьте і мені подати, бо й мені щось захотілося пити.

— о —

В суді каже судія до злодія: — То ви нічого більше не вкрали, лише кожух?

— Лише кожух, пане суді, бо нічого іншого не було.

З нагоди протиалькогольного місяця лютня қупуйте всі карти „Рідної Школи“, звільнюючі від алькогольних напоїв — по ціні від 2 зол. в гору. Набувати можна в кружках і в Головній Управі „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10.

МАШИНИ ДО ВИРОБУ цементових дахівок в різних формах, форми на бетони керамічні й каналові, каси огнетривалі, хрести, громозводи, заливні вікна до церков і всякі роботи входачі в круг слюсарства виконує

Михайло Стефанівський, Львів,
вул. Варштатова ч 10 або вул. Кордецького ч. 45.

В арешті сидить один жид за шахрайство при продажі нафти і один злодій за крадіж меду. Злодій питає:

— За що ви сидите, Мошку?
— За це, що не доливав.
— Подумайте собі, а я за це, що переливав.

Загадки.

У нашого Омелечка невелика се мечка; тільки він та вона, та старий та стара, два парубки вусаті, та дві дівки косяті, та дві Христі у намисті, та дві Насті у запасці, та Панас, та Тарас, та той парубок, що в нас, та Юстина, та Пистина, та в колиці ще й дитина.

Начисліть, скільки є всіх?

(Подав Заст.)

Ночували у господі три молодці і сказали зварити собі пирогів (вареників). Та, заки вареники зварилися, молодці поснули. В ночі один з них пробудився, зів третину пирогів і ляг далі спаги. Пізніше пробудився другий та також зів третину з решти вареників. Накінці і третій пробудився та з решти зів також третину. Рано, як повставали, то кождий ще зів по 8 пирогів.

Скільки було всіх вареників?

Увага! Просимо надсилати тепер відгадки тих загадок, які були поміщені в 1. ч. „Нар. Справи“ (в різдвянім) на 6 стор., в 5 ч. на 8 стор. і оцих двох загадок. Надсилати найдалі до 15 березня (марта). Між тих, що добре відгадають усі загадки (всіх 7), вильосуємо знову дві дуже гарні і цінні книжки. Відгадки писати виразно і подавати свою точну адресу.

СЛОВО ДО БРАТИВ СЕЛЯН.

Вже у нас по рідних селах інші часи стали, бо вже люди часописи читати почали.

А найбільше то читають „Народну Справу“, між нашими селянами вона має славу.

Бо не тільки запомоги свою вартість мають, — її письма і літери людей научують.

Научають, як селянам краще в світі жити, як орати, як сіяти, щоби не бідити.

Як корови годувати, щоби силу мали, та молока повні скіпці тричі в день давали.

Щоби кури добре неслись, навіть на морозі, щоби лихо нас минало на бітій дорозі.

Отже, братя - українці, хай з вас кождий знає, і хто „Народну Справу“ ще цілком

не має, той у власнім інтересі хай собі спровадить, бо щось доброго навчитись, ніколи не вадить.

Гнат, Іван, Гринько, Кирило, Михайло, Данило, всі читайте цю газету, всім вам буде мило.

Тай Марія чорноброва й пещена Олена, — послухайте й ви, сестриці, друга

Н. Семена.

А. Й., Балучин. Не можемо для Вас знайти роботи.

Р. Товмачик. Знімка ще за слаба, — дуже просимо прислати таку саму, а певно помістимо, бо гаїв, тільки не відзнає. І напишіть, що це за гурток.

Теодор Л. в Бураківді п. Заліщики. „Народня Справа“ дає не одну науку й тим, що не мають землі і ходять на роботу і тим, що мають менше як два морги, і тим, що мають більше. Кождий може знайти тут щось для себе. Ми вже писали і будемо писати про сільських робітників так як і про всі сільські справи. Дуже віле, як Вам заборонюють читати в голос і пояснювати другим газету, але як в читальні такий порядок, що всі собі читають, то не можна перешкоджати голоною розмовою, хиба в окрема кімната на те, щоби в ній читати тим, що не вміють читати.

Т. К. Литвинів. Про надії землі на Сов. Україні не можемо Вам нічого певного сказати. Інформації в справі від'їду дадуть Вам у Конзулаті С. Р. С. Р., Львів, вул. Набеляка 27.

К. К. Ожанна. Помістимо. Пишіть ще щось і посишайте.

В. П. Котиківка. Коли до кого через помилку прийде два числа газети, то нехай одно дасть комусь другому читати. За це він не заплатить.

В. Р., Сваричів. Ваші думки цікаві, але не містимо з огляду на цензуру.

П. З. з В. Те саме.

Пояснююте всім, яку користь може мати той, хто передплачує

„Народну Справу“.

СЕЛЯНЕ!

Решти Ваших сирівців лену, конопель, клочча і вовни обміняв найкорисніше за готову мануфактуру або купить за готовівку Спілка „Полотно“ у Львові, вул. Городецька 95. Посилки сирівців заливицею оплачую Спілка сама.

У неважності отсим згублену військову книжочку видану через П. К. У. Бережани, на ім'я Михайло Ткачик родом з Юнашкова, Рогатинського повіту.

ШУКАЮ учительки для малих дітей і служниці до вареня. Зголосження з поданням віку і умов слати до: Грек. Кат. Уряд Парохіяльний Гломча, р. Mrzyglod ad Sanok.

ПОШУКУЮ свого чоловіка Михайла Томчика, с. Николи і Катерини, ур. 5. VIII. 1895 р. в Ценяві, пов. Коломия, вінчаний 8. VI. 1919. котрий 1920 р. опустив своє село і пропав невідомо.

Михайло Кіаш, ур. в р. 1903. в Кореличах, уневажнює згублену військову книжочку видану через П. К. У. Золочів.

У неважності отсим згублену військову книжочку видану через П. К. У. в Стрию на ім'я Ілько Яцульчак, ур. 1904 р. в Синевідську Вижні, пов. Сколе.

Передплата: В краю в поштовою пересилкою — На 3 місяці 3 зол.; — Річно 12 зол. — Для всіх заграницьких країв річно 2 долари, або їх вартість в іншій валюти. З Америки, Канади, Бразилії і пр. країв Нового Світу приймається найменше піврічну передплату.

Гроші: в краю належать посыпти поштовими переказами, або чеками Почтової Каси Ощадності, ч. 408.687, а з заграниці порученими листами на нашу адресу або: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підвальна ч. 7. з вказаним: Для „Народної Справи“. За зміну адреси платиться.

Оголошення: В рубриці: Місце 1 м. м. високе однієї редакційної шпалти коштує 50 сот. (сторінка має 3 шпалти). Дрібні оголошення: За однією слово або його місце 30 сот. Оголошення за 1 стор. 100%, а в тексті 50% дорожчі. Належитість за оголошення належить складати в горі або сейчас по оказанню доказового прямірника. Оголошення з провінції приймається тільки за попереднім надісланням належитості або принайменше вачету. За оголошення редакція не відповідає.